

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Нацрт Закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању (у даљем тексту: Закон), који је припремило Министарство просвете, предвиђа унапређивање примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности основног образовања и васпитања.

Законом о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању извршено је терминолошко усклађивање са Законом о основама система образовања и васпитања и допуна Закона о основном образовању и васпитању одредбама која се односе на институте који су прописани Законом о основама система образовања и васпитања. Основни текст Закона о основном образовању и васпитању донет 2013, затим мењан и допуњаван 2017, 2019. и 2021. године, а основни текст Закона о основама система образовања и васпитања донет је 2017. године, а мењан и допуњаван 2020. и 2021. године, те се указала потреба за уподобљавањем текстова оба закона. Усклађивање је извршено и због тога што је припремљен Нацрт закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања и паралелно са тим одговарајуће измене и допуне Закона о основном образовању и васпитању, као посебног закона којим се уређује област основног образовања и васпитања, на основу и у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

Овим изменама требало би да буду обухваћене одредбе које се односе на школски програм, организацију образовно-васпитног рада, наставу, распоред и трајање часа, општи успех ученика и оцењивање владања ученика.

Предложене измене и допуне Закона, најпре треба да доведу и до ефикаснијих решења која се односе на смањивање, односно престанак насиља у установама образовања и васпитања, те су у вези са тим, између осталог, прецизиране одредбе које се односе на владање ученика и оцену из владања. У вези са изнетим, такође су измењене су и одредбе које се односе на бројчану оцену из владања.

Све наведене проблеме, ситуације и усклађивања не би било могуће решити без доношења измена и допуна Закона, имајући у виду да је ову материју није могуће уредити подзаконским актом, што је уједно и разлог који доношење закона чини јединим начином за решавање проблема.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању (у даљем тексту: Нацрт закона) извршена је допуна члана 27. којим се прописују елементи школског програма, у циљу усклађивања са Законом о основама система образовања и васпитања, као и чињеницом да је присутнији све већи број ученика страног држављанства који не познају српски језик. У оквиру школског програма, за децу и ученике који не познају српски језик, школа може да реализује и програм српског језика као страног. Програм српског језика као страног остварује се у складу са Правилником о програму наставе и учења за предмет Српски као страни језик.

Чланом 2. Нацрта закона извршена је допуна члана 31. Закона којим је прописана могућност организације образовно-васпитног рада у комбинованом одељењу за ученике од петог до осмог разреда, када је то у најбољем интересу ученика, у сагласности са надлежном школском управом. Организација наставе у комбинованим одељењима условљена је остваривањем права на образовање, демографским, економским, социјално-културним и педагошким разлозима у срединама где се број ученика смањује. Овакав начин организовања образовно – васпитног рада за ученике другог циклуса основне школе, у сагласности са школском управом, даје могућност да у зависности од специфичности школе у погледу специфичности подручја, удаљености и саобраћајне повезаности са другим насељеним местима као и ресурсима школе и у најбољем интересу ученика, омогући повећање ефикасности образовања и васпитања.

Чланом 3. Нацрта закона извршена је допуна члана 32. Закона којим се прописује настава и облици остваривања образовно-васпитног рада у делу који се односи на организацију додатне наставе и за ученике трећег разреда. Измена омогућава уважавање потреба и интересовања све већег броја ученика трећег разреда за учешће у разноврсним такмичењима и смотрема, као и остваривање једног од посебних циљева прописаних Стратегијом развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године, усмереног на идентификацију, праћење и подстицање ученика са изузетним, односно посебним способностима.

Чланом 4. Нацрта закона извршена је допуна члана 59а Закона којим се прописује распоред и трајање часа у делу који се односи на утврђивање распореда часова који осим распореда обавезних предмета, изборних програма и активности, укључује и часове додатне и допунске наставе и час одељењског стрешине, у циљу усклађивања са чланом 32. овог закона и правилником који прописују план наставе и учења. Осим тога, ближе је уређено утврђивање распореда часова, тако да школа која организује редовну полудневну наставу у две смене стара се да сви часови буду утврђени распоредом часова у оквиру смене коју ученици похађају, у циљу оптималног и ефикасног организовања и коришћења времена који ученик проводи у школи.

Чланом 5. Нацрта закона извршена је измена члана 62. Закона којим се прописује општи успех ученика. Измене се односе на утврђивање бројчане оцене из владања и у петом разреду, тако да се бројчана оцена из владања узима у обзир приликом утврђивања општег успеха на крају првог и другог полугодишта почев од петог разреда, а у циљу развијања правилног односа према обавезама и правилима понашања у школи. Чланом је извршена и

допуна којом се прецизира процедура утврђивања општег успеха ученика упућених на разредни, односно поправни испит. Општи успех ученика упућених на разредни, односно поправни испит утврђује се након обављеног разредног, односно поправног испита, а најкасније до 31. августа текуће школске године.

Чланом 6. Нацрта закона извршена је измена члана 63. Закона који се односи на оцењивање владања ученика од петог до осмог разреда. Сагласно изменама прописаним чланом 5. Нацрта закона, предложене измене се односе на утврђивање бројчане оцене из владања ученика од петог до осмог разреда и у току и на крају полугодишта, а у циљу сагледавања развијања правилног односа према обавезама и правилима понашања у школи.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

У складу са одредбама члана 40. став 2. и члана 46. став 6. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 - др. уредба), уз Нацрт закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању, Анализа ефеката закона приложена је уз остале документе приликом слања на мишљење Републичком секретаријату за јавне политике.